

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7. Vtrum aqua sit de necessitate huius sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

Illud prima Corinth. 10. Bibebant autem de spiri-
tuali consequente eos petra.

AD SECUNDUM dicendum, quod aqua assumi-
tur in baptismo ad usum ablutionis. In hoc autem
sacramento assumitur ad usum refectiois, secun-
dum illud Psal. 32. Super aquam refectiois educa-
uit me.

AD TERTIUM dicendum, quod panis ex aqua &
farina conficitur: & ideo cum uino aqua miscetur,
neutrum sine aqua existit.

Super Quaestiois 74.
Articulus septimus.

ARTICULVS VII.

Utrum permissio aquae sit de necessitate
huius sacramenti.

IN ar. 7. circa aqua,
ex qua fit panis pro
sacramento, vide ra-
tionem littera in calce
articuli, ad probandum
quod oportet esse a-
quam veram & natu-
ralem, & suscipere illa
ut rationabilem. An
autem sit necessaria
cogitatione opus est.
& ratio est eadem cum
superius dictis de di-
ueris speciebus gra-
norum componentium
panem; quia enim ad
sacramentum sufficit,
quod sit verus panis, si
panis verus potest fieri
ex aqua artificiali,
(pura rosacea) con-
sequens est, quod non est
de necessitate sacra-
menti aqua naturalis.
An autem panis confe-
ctus ex farina & aqua
rosacea, esset verus pa-
nis, experientia com-
probandum esset, vi-
dendo, in quo differ-
ret ab alijs panibus.
nam si solo odore ro-
sae differre appa-
reret, crederem ipsum
eiusdem esse speciei
cum alijs, cum aqua
non sit pars essentia-
lis panis: sed materia
transiens eiusdem: non
enim permanet aqua
secundum seipsam in
pane: sed panis est ter-
tia res resultans ex co-
mmissione farinae & a-
quae per palatam deco-
ctionem: non est autem
remorum diuersarum
specierum res posse esse
materiam transeun-
tem respectu alicuius
vnius etiam homoge-
nei, ut patet de his, ex
quibus generatur san-
guis.

Et haec etiam suffi-
cienti pro octauo arti-
culo.

refertur ad significandam participationem huius
sacramenti a fidelibus, quantum ad hoc, quod per
aquam mistam uino, significatur populus aduna-
tus Christo, ut dictum est: & hoc ipsum quod
de latere Christi pendens in cruce aqua profu-
xit, ad idem refertur: quia per aquam significatur
ablutio peccatorum, quae fiebat per passionem Chri-

sti. Dictum est * autem supra, quod hoc sacramen-
tum perficitur in consecratione materia: usus au-
tem fidelium non est de necessitate sacramenti: sed
est aliquid consequens ad sacramentum. & ideo
consequens est, quod appositio aquae, non sit de neces-
sitate sacramenti.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod uerbum il-
lud Cypriani est intelligendum, secundum quod
dicitur illud esse non posse, quod conuenienter ef-
se non potest. & sic similitudo illa attenditur qua-
rum ad id, quod debet fieri, non autem quantum ad
necessitatem: nam aqua est de essentia panis, non
autem de essentia uini.

AD SECUNDUM dicendum, quod effusio sanguinis
directe pertinebat ad ipsam Christi passionem: est
enim naturale corpori humano vulnerato, quod
ex eo profuat sanguis: sed effusio aquae non fuit
de necessitate passionis: sed ad demonstrandum ef-
fectum passionis, qui est ablutio a peccatis, & refri-
gerium contra ardorem concupiscentiae: & ideo
aqua non solum offertur a uino in sacramento,
sicut uinum offertur solum a pane: sed aqua of-
fertur uino permista, ut ostendatur quod uinum per
se pertinet ad hoc sacramentum, tanquam de eius
necessitate existens, aqua autem secundum quod
adiungitur uino.

AD TERTIUM dicendum, quod quia admissio aquae
ad uinum non est de necessitate sacramenti, non re-
fert quantum ad sacramenti necessitatem, quaeun-
que aqua miscetur uino, siue naturalis, siue artifi-
cialis, ut rosacea: quamuis quantum ad conuenien-
tiam sacramenti, peccet qui aliam aquam miscet,
nisi naturalem & ueram: quia de latere Christi
pendens in cruce aqua uera profluxit, non hu-
mor phlegmaticus, ut quidam dixerunt, ad en-
dendum quod corpus Christi erat uere compositum
ex quatuor elementis, sicut per sanguinem fluentem
ostendebatur, quod erat compositum ex quatuor hu-
moribus, ut Innocentius tertius dicit in quadam de-
cretal. * quia uero admissio aquae ad farinam, est
de necessitate huius sacramenti, utpote constituit
substantiam panis, si farina admisceretur aqua ro-
sacea, uel quicunque alius liquor, quam uera aqua,
non possit ex eo confici sacramentum: quia non
esset uerus panis.

ARTICULVS VIII.

Utrum aqua debeat in magna quantitate apponi.

AD OCTAVUM sic proceditur. Videtur quod oportet
teat aquam in magna quantitate apponi. sicut
enim sanguis de latere Christi sensibilibiter fluxit, ita
& aqua, unde dicitur Ioan. 9. Qui uidit, testimo-
nium perhibuit: sed aqua non posset sensibilibiter ef-
se in hoc sacramento, nisi in magna quantitate po-
neretur. ergo uidetur, quod aqua debeat apponi in
magna quantitate.

Ad 2. Praet. Parua aqua multo uino admista, corrup-
tatur: quod autem corruptum est, iam non est. er-
go idem est apponere parum de aqua in hoc sacra-
mento: & nihil apponere: sed non licet nihil appo-
nere, ergo non licet parum apponere.

Ad 3. Praet. Si sufficeret parum apponere, per conse-
quens esset sufficiens, quod quia aqua in totum dolum
projiceretur: sed hoc uideretur ridiculum, ergo non
sufficit, quod parua quantitas apponatur.

SED CONTRA est, quod extra de celebratione mis-
sarum dicitur: * Perniciosus in tuis paribus inoleuit
abusus.

Infr. q. 83. ar.
6. ad 2. & 6.
& 4. dist. 11.
q. 2. ar. 4. q. 2.
q. 3. & 1. o.
rim. 11. c. 6.
Lib. 2. epist.
epist. 1. inter
finis & med.

Lib. 2. epist.
inter finem
& medium.

Ar. praeced.

De eodem
quod
panis
est
sacra-
mentum
cum
aqua
et
uino.

In deo

In deo

In deo

In deo

In deo